

8 Löfman omvald till
FSS ordförande

14 En liten högtalare
med röststyrning

16 Kåseri: Julen och min
mors önskeklapp

Synvinkel

8 • 2019 FÖRBUNDET FINLANDS SVENSKA SYNSKADADES ORGANISATIONSTIDNING

4

Anita och Stina föreläser
för barn om synskador

Innehåll

8 • 2019

LEDARE

3 Nu tändas tusen ljuseljus

ARTIKLAR

- 4 "Om man är helt blind är det mörkt då?"
- 8 Gunilla löfman omvald till FSS ordförande
- 10 Barn och unga i fokus på temadag
- 12 Kolumn: Drömmen om arbetslivet
- 14 En liten högtalare med röststyrning
- 16 Kåseri: Julen och min mors önskeklapp

PROFILEN

18 Ljus och skuggor
- Jukka Jokiniemis liv i bokformat

BLINDVECKAN

22 "Det finaste som finns är möten mellan människor"

AKTUELLT

24 Aktuellt

AKTUELLT I DISTRIKTEN

26 Aktuellt i distrikten

Synvinkel

Synvinkel är organisationstidning för Förbundet Finlands Svenska Synskadade. Tidningen utkommer med 8 nummer/år i svartskrift, punktskrift, som taltidning och som elektronisk version, se www.fss.fi/aktuellt/fs. Kan också fås som e-postbilaga. Årgång 108.

Utgivare: Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors. Tfn 09-6962 300.

Chefredaktör: Henrika Jakobsson
Tfn 044 712 3017,
e-post: henrika.jakobsson@fss.fi.
Meddelanden och annonser mottas av chefredaktören.

Prenumerationer och adressändringar:
FSS kansli, tfn 09-6962 300, e-post: kansliet@fss.fi

På pärmen:

Anita Åkerfelt, Stina Nygård och ledarhunden Gaia på färjan till Korpo.
Foto: Pontus Anckar

Ledare: Nu tändas tusen juleljus

Vår största ljushögtid står än en gång för dörren. Men hur ska jag som blind förhålla mig till att så många julsånger från advent till trettondag handlar om ljus och lyktor som ska tändas, om den strålande Betlehemsstjärnan som lyser i mörkret och visar vägen, eller om den magiska stjärnan i det blå som kan uppfylla en önskan?

När jag hör sångerna om juleljusen, tänker jag på brinnande stearinljus i olika former, storlekar och färger. Visst tycker jag om värmen och den ljuvliga doften de sprider. Men jag kan inte själv tända levande ljus och vet också hur brandfarliga de är. Sångerna om stjärnorna får mig att tänka på pepparkaksstjärnor, julstjärnor av mördeg med plommonsylt, växten julstjärna eller på prydnadsstjärnor av trä, papper eller plast. De riktiga stjärnorna ser jag ju inte. Lite tröst i vintermörkret får jag av solens värme mot min hud.

Jag vet också att ljuset och stjärnan spelar en viktig roll vid Jesu födelse och under den kalla och mörka vintern här i Norden. Men att försöka förstå dessa visuella begrepp med ett rent konkret tankesätt gör här snarare mera skada än nytta. Sångerna om juleljusen och stjärnorna gör mig också ledsen och nedstämd. De påminner mig om de utmaningar

och begränsningar som blindheten medför i mitt liv.

Eftersom jag därtill inte ser hur vackert alla ljusen lyser upp julgranen, Lucias krona eller gravgården, eller hur vackert alla stjärnorna lyser upp himlen en kall och klar natt, känner jag mig utanför den glada, varma och harmoniska julstämning sångerna förmedlar. Men julen borde ju vara årets mest glädjrika och fridfulla högtid där var och en kan känna sig innesluten och delaktig i den stora gemenskapen oberoende av om man ser eller inte.

Här skulle jag vinna mera på att frångå de fysiska synintrycken och i stället söka abstrakta, underliggande budskap, något som ger de välbekanta julsångerna en helt ny, djupare och mera meningsfull innebörd just för mig. Bortom vardagssorgerna kan jag äntligen försjunka i stilla ro och förväntan på julens under. Kanske julen på så sätt ändå kan vara en högtid fylld av ljus och stjärnor på min och andra blinda personers väg genom livet, trots att vi inte kan se dem.

Jag vill önska er alla en god jul, fylld av tusen juleljus!

Paulina Hannus,
vice ordförande

"Om man är helt blind, är det mörkt då?"

Man skulle kunna höra en knappål falla. Så tyst är det när eleverna i Skärgårdshavets skola i Korpo lyssnar på Stina Nygård som berättar om synnedsättning och olika hjälpmedel för synskadade.

Det är ingen vanlig lektion. Pulpeter och stolar är flyttade åt sidan, eleverna sitter i en halvcirkel på golvet runt **Stina Nygård, Anita Åkerfelt** och ledarhunden Gaia.

Eleverna i årskurs 1-4 lyssnar hur synskadade barnet Pelles vardag kan se ut.

– Hur tror ni Pelle kan ta sig till skolan? frågar Stina Nygård.

Eleverna blir ivriga, markerar.

– Med taxi, föreslår någon.

– Han kan åka buss, säger en annan.

– Han kan gå med en hund! utropar en tredje.

BEVIS. Anita Åkerfelt läser vad eleverna skrivit i punktskrift på träningsbrädorna. Ibland misstänker eleverna att Anita inte kan läsa punkterna på riktigt.

Anita Åkerfelt, som har en synned-sättning och därför i sin vardag ofta är beroende av en ledarhund, svarar: –Ett barn är för litet för att ha ledarhund.

Barn behöver information

I mars 2018 började Stina Nygård och Anita Åkerfelt åka omkring i skolor i Åboland för att berätta om synned-sättning och vilka hjälpme-del en person med en synskada kan använda.

–När jag började med det här arbetet var målgruppen oftast äldre personer. Jag började fundera på vad vi skulle kunna erbjuda barn, hur vi skulle kunna informera dem att det finns barn och vuxna som är annorlunda men som kan fungera helt normalt med olika hjälpmedel.

–Ibland kan det i barnens vardag finnas personer med handikapp, kanske i deras klass, berättar Stina som fungerar som rehabi-literingsrådgivare vid Förbundet Finlandssvenska Synskadade (FSS). Hennes ansvarsområde är Åland och Åboland.

Erfarenhetstalare Anita Åkerfelt från Ekenäs har tillsammans med sin hund Gaia varit med från början. I skolorna berättar hon hur det är att leva med en synskada och vad en ledarhunds uppgift är.

–Jag berättar hur man skall bete sig när man möter en ledarhund. Att man till exempel absolut inte får klappa den eller prata med den när den har sin sele på sig. Då är den på jobb.

Stina, Anita och Gaia har redan besökt skolor i Åbo, Iniö, Pargas, St Karins, Kimito och Dalsbruk. De har också jobbat med vuxna studerande

DEMONSTRERAR SYN-PROBLEM.

Rehabiliteringsrådgivare Stina Nygård visar med hjälp av en surfplatta hur olika synned-sättningar ser ut i verkligheten.

vid yrkeshögskolan Novia.

–Skolorna får beställa oss om de är intresserade. Vårt besök kostar ingenting, säger Stina.

Att informera ingår som en viktig del i FSS rehabiliteringsverksamhet. Arbetet finansieras i hög grad av STEA (Social- och hälsoorganisationernas understödsorgan).

På barnens villkor

Intresset i skolorna har varit stort.

–Många lärare har varit tack-samma för besöket. Någon har till och med sagt att punktskrift kunde ingå i läroplanen, säger Stina.

Under sina besök har Stina och Anita en plan de följer. De pratar med de yngre barnen på ett annat sätt än med de äldre barnen. Det är viktigt att vara på barnens nivå säger de.

I Korpo kryper det in mera och mera fakta ju äldre eleverna blir. Till de äldsta eleverna visar Stina

OMTYCKT BE-SÖKARE. Ledarhunden Gaia är populär bland barnen. I slutet av besöket brukar Gaia få leka och gosa med eleverna.

på sin surfplatta hur synfältet vid olika synskador kan se ut. Hon berättar också mera ingående om Louis Braille, fransmannen som 16 år gammal uppfann punktskriften i början av 1800-talet.

Punktskrift är något alla elever får prova på. Stina delar ut träningsbrädor med vilka man kan öva punktskrift och ber eleverna skriva sina namn. Eleverna läser noggrant instruktionerna för hur man skriver punktskrift och sticker sedan in färggranna små knappar i träningsbrädan som formar punkterna. När de är klara för de träningsbrädorna till Anita som läser dem.

Anita berättar att det i en lågstadieskola var ett par pojkar som var mycket skeptiska. De trodde inte att någon verkligen kan läsa punktskrift. En av pojkarna hade ett ovanligt namn och blev märkt förvånad när Anita klarade av att läsa namnet på klossen.

–Han satte sig bredvid sin kam-

rat och viskade: Dom ljuger inte, dom kan verkligen! skrattar hon.

Förevisar hjälpmedel

Andra hjälpmedel Stina Nygård förevisar är bland annat apparater som kan läsa av färger och meddela när ett glas börjar bli fullt, förstöringsglas, talande väckarklockor och markerings- och teknikkäppar. Med teknikkäppen går hon fram och tillbaka framför eleverna och visar hur man för den från sida till sida för att känna om det finns hinder på vägen.

Också smarttelefoner och datorer har en hel del hjälpmedel i dag som underlättar läsning med till exempel punktskrift eller extra tydliga och stora bokstäver. Hur synskadade ser och hur man får en skada är något som intresserar många av eleverna. Stina berättar att det finns olika nivåer av synskada.

Många frågar Anita hur mycket hon ser.

–Om man är helt blind då, är det helt mörkt då? undrar någon.

–Nej, så gott som alla har ljusförmimelse.

Att mycket ljus ofta är svårare för en person med synnedsättning än en lite skummare belysning är en nyhet för många.

Får till och med flyga

Av alla hjälpmedel är dagens populäraste nog hunden Gaia. Under Stinas presentation ligger den lugnt och sover vid Anitas fötter.

När Anita pratar och förevisar selen ser den koncentrerad och allvarlig ut. Hon förklarar bland annat att en ledarhund får följa med precis var som helst. Till och med in i flygmaskinen.

Frågorna eleverna ställer är många. Allt från "Är det roligt att ha hund?" till "Kan den leda dig också i skogen?"

–Riktigt mitt i skogen går det nog inte. Men finns det en stig går det nog bra, säger Anita.

I varje klass avslutas besöket med att Gaias sele åker av. Förvandlingen är total. På en sekund går Gaia från att vara på jobb till att vara som vilken barnälskande labrador som helst. Med viftande svans hälsar den på alla som vill och rullar över på rygg för att bli krafsad på magen.

Vägen till förståelse

Att det arbete Stina och Anita gör är mycket viktigt vittnar inte minst den incident Anita råkade ut för i Åbo för en tid sedan. En restaurang

SKÄRGÅRDSTURNÉ. Anita Åkerfelt och Stina Nygård har i två års tid besökt olika skolor i Åboland. I bland innebär besöken till skärgårdsskolorna att de får åka flera färjor och förbindelsebåtar för att komma fram.

ville inte släppa in henne med sin hund. De visste inte ens att det fanns ledarhundar för personer med synnedsättning.

Bägge är övertygade om att det är viktigt att informera barnen. Ju tidigare vi får ökad förståelse för hur det kan vara att leva med en funktionsnedsättning desto bättre.

Det leder förhoppningsvis till ett mera förstående och inkluderande samhälle, där alla människor blir erbjudna samma möjligheter.

TEXT & FOTO: PONTUS ANCKAR

Gunilla Löfman omvald till FSS ordförande

FSS-veteranen Gunilla Löfman omvaldes till ordförande av deltagarna på höstmötet. – Jag tackar för förtroendet, strålade Löfman som vid årsskiftet inleder sin andra period i rad som ordförande.

86 deltagare vallfärdade i år till FSS höstmöte i Valkeakoski den 16-17 november. På mötesagendan stod bland annat val av ordförande och ny styrelse. I tur att avgå var styrelseledamöterna **Rolf Söderlund** och **Eeva-Maija Möttönen**.

Efter omröstning valdes nya ledamöterna **Fredrik Lindgren** från Tenala och **Bengt Ahlvik** från Jakobstod.

Lindgren är ny i FSS styrelse medan Ahlvik varit med förr och nu återvänder efter några års paus.

– Jag har haft paus i styrelsearbetet

på grund av familjeskäl, men nu har läget hemma stabiliserat sig. Nu återvänder jag med många nya idéer, säger Ahlvik

Fredrik Lindgren är utbildad ljudtekniker och musiker och intresserar sig också på fritiden för teknik och utveckling. Han är förvånad men glad över att han fick mest röster i styrelsevalet.

– Jag vill jobba för att vi som har en synnedsättning ska synas i samhället. Jag vill att folk ska veta att vi som har en synnedsättning kanske har svårt att

GLADA MINER. På höstmötet i Valkeakoski valdes Fredrik Lindgren och Bengt Ahlvik in som nya i styrelsen. Utöver dem är Paulina Hannus (vice ordförande), Johan Sundholm, Emma Rasela, Andreas Kanto och Karl-Erik Mattlar ledamöter i FSS förbundsstyrelse. Gunilla Löfman fortsätter som ordförande.

röra oss men att vi kämpar hårt.

Ahlvik är för tillfället ordförande i NÖSS och intygar att han kommer att hinna och har energi för de båda viktiga uppdragen.

– Jag brukar säga att det kommer från gräsrotsnivå hur förbundet mår. Jag vill skapa förutsättningar att alla i förbundet ska ha det bra, oberoende om man är synskadad medlem eller icke-synskadad medlem. Det är också viktigt att vi har en välmående personal. Det ska vara så bra arbetsmiljö som möjligt. En glad personal är en bättre personal, säger han.

Enligt ordförande **Gunilla Löfman** finns det mycket jobb att göra, alla dagar är inte en dans på rosor, inte heller då det gäller styrelsearbetet.

– Det kommer hela tiden upp frågor som inte direkt har med synskadefrågor att göra. Ibland skulle man ha större nytta av att vara seende, säger hon.

Vad är det bästa med att vara ordförande för FSS?

– Jag tycker om att vara målinriktad och att skapa förändring. Det är spännande att se hur nya tankar tas emot. Jag tycker om att det är lite svårt ibland och jag tycker om lägen då jag får lösa problem.

Psykisk hälsa diskuterades

Under mötet diskuterade deltagarna ivrigt olika frågor som berör synnedsättningar. Bland annat utreds möjligheten till ett projekt kring psykisk hälsa. Enligt höstmötet är psykisk hälsa hos personer med synnedsättning ett allvarligt problem som förbundet ska jobba med. Andra ämnen som dryftades på höstmötet var problemen med färdtjänsten, stadgeförändringar och hur FSS ska locka till sig fler medlemmar.

TEXT & FOTO: HENRIKA JAKOBBSON

Barnen i fokus på temadag

En lördag i november ordnade FSS i samarbete med Valteri Skilla en temadag för barn och unga i förbundets och Mellis utrymmen i Arabiastranden.

Barn och unga med synned-sättning inkluderas allt oftare i det närliggande daghemmet och skolan. En lyckad inkludering innebär bland annat att barnet får bo hemma och de får naturligt vänner i sina lokala kretsar.

Men ibland kan det finnas brister i inkluderingen eller annars i stödet av barnet till exempel gällande hjälpmedel och rehabilitering.

FSS vill kunna stöda familjerna och barnen med information och rådgivning. Lika viktigt som det är att få vänner i sin "egen by" är det viktigt att få träffa andra familjer, barn och unga med samma referensram och kunna dela på erfarenheter och känslor som kanske ingen annan seende person på samma sätt kan förstå.

FSS rehabilitering ville med temadagen för barn och unga lägga grunden för en gemensam mötesplats. Dagen innehöll information och föreläsningar för de vuxna om bland annat ögat och synen, Valteri Skillas tjänster för barn under och i skolåldern, studier och framtida arbetsmöjligheter. Barnen fick ta del av olika sporter och spel då **Finlands Handikappidrott och -motion VAU** presenterade olika former av motion och spel. Barnen läste också taktila sagor med **Tessa Bamberg** och pysslade med

UNGA OCH GAMLA. Barnen läste olika taktila sagor under dagen. FSS rehabilitering är verksam för medlemmar i alla åldrar.

SPEL. VAU förevisade olika sporter och spel som barnen kan underhålla sig med på fritiden.

trolldag och spelade taktila spel med **Johanna Meriläinen**. Temadagen hölls i samarbete med Valteri Skilla och på plats fanns också handledande lärare **Misa Möller**, de ansvariga rehabiliteringsrådgivarna för dagen var **Stina Nygård** och **Tina Hultgren**.

TEXT & FOTO: JOHANNA MERILÄINEN

Anpassningskurser för personer med synskada, delvis i form av familjekurs

Kurserna genomförs av Förbundet Finlands Svenska Synskadade rf i samarbete med FPA. Kursernas främsta målsättningar är att hjälpa klienten att finna färdigheter och mod för att så fullvärdigt som möjligt kunna delta i den egna livsmiljön och i samhället. Kurserna är fem dagar långa med övernattnig på kursplatsen.

Personer som deltar i rehabiliteringen bör ha tillräckligt god kondition för att kunna fungera aktivt utanför hemmet och delta i kursen. Kurserna riktar sig också till klientens anhöriga. Den anhöriga får stöd och handledning för att underlätta klientens vardag. I programmet ingår föreläsningar, diskussioner och praktiska övningar.

Kursplats: Härmä Rehab kurs nr 75395

Klientperiod: 16.03 – 20.03.2020

Anhörigas period: 16.03 – 17.03.2020

Ansökningarna tas emot av FPA och ett B-läkarintyg bifogas ansökan. Vid intresse kontakta FSS rehabiliteringsrådgivare som svarar på frågor och ger närmare information.

Rehabiliteringsrådgivare Ulla-Britt Ingman, telefonnummer 050-561 2950
e-post: ulla-britt.ingman@fss.fi eller rehabiliteringsrådgivare Stina Nygård telefonnummer 050-595 4377 e-post stina.nygard@fss.fi.

Kursplats: Kaisankoti Esbo kurs nr 75396

Klientperiod: 04.05 – 08.05.2020

Anhörigas period 04.05 – 05.05.2020

Ansökningarna tas emot av FPA och ett B-läkarintyg bifogas ansökan. Vid intresse kontakta FSS rehabiliteringsrådgivare som svarar på frågor och ger närmare information.

Rehabiliteringsrådgivare Ann-Catrin Tylli, telefonnummer: 040 511 3345,
e-post: ann-catrin.tylli@fss.fi eller rehabiliteringsrådgivare Stina Nygård telefonnummer 050-595 4377 e-post stina.nygard@fss.fi.

KOLUMN:

Drömmen om arbetslivet

TEXT: GUNILLA LÖFMAN

Hur ser framtiden på arbetsmarknaden ut för personer med synnedsättning? Konkurrensen på arbetsmarknaden är hård och statistik visar att endast 22 procent av synskadade i arbetsför ålder har ett heltidsarbete.

– Jag har fått leva under en tid då det finländska välfärdssamhället har byggts upp och det har gjort att det varit en bra tid att leva som synskadad. Jag har haft turen att ha fått utbildning och arbete som motsvarat min utbildning. Jag tycker att dagens unga synskadade har en större utmaning att klara konkurrensen på arbetsmarknaden än jag har haft.

Med de här orden avslutar förbundets hedersordförande **Karl-Oscar Skogster** sin berättelse i boken Mer än att se. I samma bok konstaterar **Paulina Hannus**:

– Visserligen har jag fått ägna mig åt språkstudier och kan idag titulera mig filosofie magister med franska som huvudämne. Men samhällets och medmänniskornas fördomar om min blindhet och stillsamma natur har i hög grad bidragit till att min karriär som tolk aldrig riktigt tog fart. Nu är jag pensionär och lever på folkpension och garantipension och det är inte så hävt. Men nu har jag tagit itu med att ta mig vidare.

Fredrik Lindgren som för närvarande studerar till ljudtekniker vid Sverigefinska folkhögskolan i Haparanda konstaterar:

– Problemet är att folk känner sig osäkra att ta in en synskadad kille i nya miljöer. Det tar ett par timmar för mig att grundligt bekanta mig med apparaturen. Alla inser inte att jag som synskadad kan lära mig. De ser hindren, inte mina möjligheter. Men jag kommer inte att ge upp.”

Dan Söderlund som efter grundskolan har studerat ett år vid Ålands Folkhögskola berättar:

– Jag har blivit antagen till den yrkesinriktade specialundervisningen för gymnasieexamen inom hotell-, restaurang- och cateringbranschen för att bli kock. Meningen är att jag skall kunna få likadant betyg som om jag skulle ha gått den normala hotell- och restaurangskolan.

Arbetsliv eller arbetslöshet?

Är det arbetslösheten eller arbetslivet som väntar på Paulina, Fredrik, Dan och alla andra synskadade personer i arbetsför ålder? Ur Synskaderegistrets årsbok som skrevs hösten 2018 framgår att av landets befolkning i arbetsför

ålder var då 68 procent sysselsatta på arbetsmarknaden och 9 procent var pensionärer. Av de synskadade i arbetsför ålder hade 22 procent heltidsarbete och 17,5 procent deltidarbete medan nästan 52 procent var pensionärer. Av de seende var 6 procent arbetslösa och av de synskadade endast 3 procent. Det här betyder att man som synskadad inte får registrera sig som arbetssökande. Det leder till att arbetslöshetssiffrorna för hela landet blir snedvridna och att synskadades problem att vara utanför arbetsmarknaden inte observeras. Sorgligt är att det finns personer som är pensionärer redan från sexton års ålder.

Att leva på folkpension betyder att inkomsterna är endast 787 euro i månaden. En del kan ha rätt till ett vårdbidrag för pensionstagare på 70 eller 153 euro. Har man inga besparingar eller andra tillgångar kan man få bostadsbidrag. Att från unga år vara tvungen att leva med så små inkomster gör det mycket svårt att ta sig upp ur gropen. När man inte har pengar till något roligt och när man högst troligt känner sig utsparkad ur samhället är risken stor att situationen leder till både psykisk och fysisk ohälsa. När man börjar döva sin sorg med alkoholhaltiga drycker kan livet bli än värre.

Projekt om psykisk ohälsa

I FSS:s verksamhetsplan för år 2020 står det att behovet av ett projekt som ska bygga upp vår psykiska hälsa ska utredas. Ett sådant projekt är helt i linje med FSS vision som säger att FSS vill att vi alla ska kunna leva ett liv med god livskvalitet. God livskvalitet ger också möjlighet till ansvarstagande och delaktighet i samhällsbygget. En psykiskt och fysiskt god hälsa är också en förutsättning för att man ska kunna

få ett arbete som ytterligare kan höja livskvaliteten.

Också FSS:s strategi stöder startandet av projektet. I strategin står bland annat att FSS ordnar kurser, temadagar och föreläsningar för att stärka våra färdigheter och styrkor. Vi ska ha tillgång till mångsidig och individuell rådgivning. FSS vill också främja våra förutsättningar att kunna arbeta på lika villkor som andra.

När man har samma rättigheter och skyldigheter som alla andra behöver man inte känna sig otrygg och man behöver inte heller skämmas över sin synskada. Man kan förverkliga sitt liv utgående från egna möjligheter och val.

Upplevelserna borde räcka

För att vi gemensamt skall nå drömmen om bättre psykisk hälsa och i förlängningen drömmen om delaktighet i arbetslivet krävs det nu när utredningen startar att vi utan att skämmas bjuder på alla de problem vi upplever att vi har. För mig känns det som så att det som skrivits ovan borde räcka som utredning. Men vi vet alla att finansärer förväntar sig statistik i olika former. Ju bättre grund vi gemensamt skapar för projektet dess större möjligheter har vi att få finansiering för det. Och naturligtvis skall vi inkludera alla åldrar i projektet.

Institutet för hälsa och välfärd (THL) ger ut Handbok om funktionshinderservice. I den står det att det är möjligt att uppfylla jämlikhet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Det måste vi tro på och det måste vi tillsammans fortsätta att arbeta för.

FOTO: Unsplash

En liten högtalare med röststyrning

En högtalare som kan svara på frågan "Vad är en nötskrika?" är inte längre något som man bara ser i futuristiska filmer. Högtalaren Google Home Mini är en liten kompakt pryl som kan spela upp nyheter, musik och svara på frågor med hjälp av nätuppkoppling.

Framtiden är nu, eller så småningom. Jag har tidigare sagt att röststyrning kommer att bli en stor grej i framtiden, i synnerhet för synskadade. De första stora stegen var att med sin egen röst kunna ringa upp någon av sina vänner, diktera ett textmeddelande eller få reda på vad vädret blir i morgon. För svenskspråkiga skedde detta år 2015 då iPhones röstassistent Siri lanserades på svenska. Följden av detta var att hanteringen av Iphone blev avsevärt enklare och effektivare för synskadade och många vågade ta sig an utmaningen att skaffa sig och börja

använda en pekskärmstelefon. Idag finns det en mängd olika röstkommandon och röstfunktioner för iPhone och antalet ökar eftersom de olika apputvecklarna integrerar sina funktioner med dessa så kallade röststyrda assistenter som finns till exempel i smarttelefoner och smarta högtalare. Röststyrning börjar också bli industristandard bland andra telefonmodeller på marknaden.

De smarta högtalarnas användargränssnitt, det vill säga att prata och ge röstkommandon på sitt eget modersmål är väl det mest naturliga

sättet att få fram sin önskan och svar på sina frågor. Högtalaren reagerar och blir uppmärksam genom att man säger en specifik replik. I Google Home Minis fall är repliken ”Hej Google”. Efter att högtalaren är uppmärksam, egentligen genast efter man sagt repliken, kan man utföra många olika saker genom att ge röstkommandon. Grundläggande kommandon och frågor man kan ställa Googles högtalare är bland annat ställa in alarm, få väderprognoser och ställa frågor som till exempel ”Finlands Svenska Synskadades telefonnummer” eller ”vad är en nötskrika?”. Som svar får man oftast källan och innehållets ingresstext från webbplatsen. I fallet med nötskrikan så berättar Assistenten att enligt Wikipedia är en nötskrika en fågel som tillhör familjen kråkfåglar och så vidare.

Låt fantasin flöda

Man kan också låta fantasin flöda och ställa triviala frågor av högtalaren om man känner sig sugen på en diskussion med högtalarens artificiella intelligens. Dessa ovannämnda kommandon är bara toppen på isberget. An efter som mera innehållsproducenter börjar integrera sina tjänster med Google Assistant ökar användbarheten och möjligheterna. Som exempel har Svenska Yle gjort en del av sitt innehåll på Arenan tillgängligt via Google Assistant. På ett halvt år har Yle vidareutvecklat sin tjänst och dialogen med högtalaren har blivit smidigare och naturligare. Yles tjänst ger förslag på medieinnehåll som till exempel poddar, nyheter eller radio. Svarar man att man vill lyssna på poddar så ger tjänsten ytterligare förslag som till exempel *Kvanthopp*. En annan intressant tjänsteleverantör, som har integrerat sina tjänster i Google Assistant är exempelvis musiktjänsten Spotify. Då man kopplat

För att högtalaren ska fungera krävs följande:

- Ett trådlöst nätverk där hemma till vilket högtalaren kopplar upp sig
- Ett Google-konto
- En smarttelefon med Google Home -appen med vilken man gör installationen. I det fallet att man inte har eller vill ha en smarttelefon kan man enligt vissa källor och ett kort test av FSS kringgå detta och be till exempel en anhörig eller närstående att utföra första installationen med sin smarttelefon. Efter detta förblir högtalaren hemma hos användaren. Det lönar sig dock att skapa för användaren ett avgiftsfritt personligt Google-konto, som används vid installationen och kopplas till högtalaren och tjänsterna som används.
- Högtalaren kostar cirka 50 euro.

sitt Spotify-konto till högtalaren kan man be högtalaren spela upp den sång man vill lyssna på.

Det är intressanta tider vi lever i för tillfället. Utvecklingen inom röststyrning och artificiell intelligens är nu på den nivån att vi i vardagen kan se glimten av det som möjligtvis komma skall. Vi kommer säkerligen att kunna utföra allt mer mångfacetterade och komplicerade saker i den närmaste framtiden. Följaktligen blir information och media mera tillgängligt och hanterbart för den synskadade vilket underlättar vardagen, vare sig ens intresse ligger i matlagning, naturliv eller musik.

TEXT: CRISTIAN SÖDERBERG

KÅSERI

Julen och min mors önskeklapp

TEXT: LILIAN SÖDERMAN

Vad förknippar ni, bästa läsare med begreppet jul? Jag förknippar julen med att slicka frimärken då jag som barn och tonåring fick hjälpa till i posten där pappa också jobbade. Någon kanske tänker på julklappar, julskinka och annan god mat, någon på julmusik och julkort, någon på tomtar och troll. Jag gillar julänglarna som kommer med bud om frid på jorden, det är främst därför jag älskar julen. Frid är ofta en bristvara i många hem. Mina tankar går alltså till julevangeliet. Alla gillar inte julen och andra helger av olika orsaker, vilket jag hyser respekt för.

Några av oss ruvar på drömmar, förväntningar och önsknings inför julen. Jag har av min mor fått lov att sprida en familjehistoria, en önskan min mor hade under tidigt femtiotal, alltså på nittonhundratalet. Den unga frun, som sen kom att bli min mor, hade inför julen uttalat en innerlig önskan till sin man, som senare skulle bli min far, för hon anade att det bakom hans skojfriska jag gömde sig en generös man. Hon hade sett den fina saken trona i många av dåtidens moderna hem, och hon ville inte vara sämre än

de andra fruarna i byn.

Inför julen steg min far på bussen i byn för att åka till närmaste större stad, varför min mors förväntningar ökade och spänningen steg. Sent på eftermiddagen när min far kom hem från staden och steg av bussen i byn hade han inget stort paket med sig till min mors stora besvikelse. Tingesten var inte så liten att den gick att dölja, och det var ju före skruva ihop allt själv-tiden. Skulle hon inte få sin önskan uppfylld?

Julafton var inne, det nygifta paret, mina kommande föräldrar, befann sig i mors barndomshem, och efter att djuren i ladugården fått julmat och blivit mjölkade kom jultomten med många paket men utan en tillstymmelse till det paket min mor hett längtade efter. Skulle hon inte få någon större julklapp av sin man? Alla julklappar delades ut, tomten försvann och solen gick ner för min mor. Tänk om en utebliven julklapp skulle haverera ett ungt äktenskap! Sent omsider återvände tomten med ett stort hoppingivande paket, som min mor fick ta emot. Hennes önskan uppfylldes och julglädjen och julfri-

den infann sig på nytt i hemmet. Ifall ni, bästa läsare undrar ska jag berätta för er att min far hade bett min blivande moster invänta bussen vid annan hållplats och ta vara på paketet. Hon var genast med på noterna och lätt att övertala. Hon lyckades gömma paketet väl undan min mors blickar. Kanske ni också vill veta vad paketet innehöll, jo, ett större syskrin som står på fyra ben, hennes är gjort i ljust, lackat trä. Det fungerar som en möbel.

Syskrinet var i min barndom ett för mig förbjudet område, men ibland lyckades jag smyga mig nära, öppna det och titta. Där fanns alltmöjligt ett barn kunde picka sig på, men knapparna var intressantast då jag ibland lekte med dem och lät dem avslöja olika hemligheter och berättade vad de varit med om. Än idag pryder syskrinet mors hem. Tala om hållbar utveckling! Varje gång jag städar åt min mor lyfter jag andäktigt på syskrinet och tänker på den humoristiske givaren, som förgyllt mitt och min mors liv. Vilka önskningar du än har inför

denna jul, önskar jag att de går i uppfyllelse och att du får en sådan jul du vill ha! Min önskan är att alla får vara friska och tillsammans, att ingen som inte vill ska behöva vara ensam och att alla ska få äta sig mätta.

Vacker julmusik lyssnar jag gärna på i skenet av brinnande ljus med en kopp rykande hett kaffe i handen i ett varmt, ombonat hem. Dessutom njuter jag gärna av något gott att äta. Ja, listan kunde göras lång. Fridfull och välsignad helg!

*Alla julklappar
delades ut, tomten
försvann och solen
gick ner för min
mor. Tänk om en
utebliven julklapp
skulle haverera ett
ungt äktenskap!*

Ljus och skuggor - Jukka Jokiniemis liv i bokformat

Jukka Jokiniemi var en ung teknolog mitt i studielivet när han fick veta att han antagligen kommer att bli blind. Då bestämde han sig för att slutföra sina studier i snabb takt och grunda eget företag, Innojok. Pensionär var det sista han ville bli och det håller han fast vid än idag.

TEXT: HENRIKA JAKOBSSON FOTO: TAMMI FÖRLAG & ARKIV

KÄLLA: VALOA JA VARJOJA - SOKEAN ELÄMÄNTARINA, TAMMI

Jukka Jokiniemi har många gånger tidigare blivit ombedd att skriva eller medverka i en självbiografi, men tiden har inte varit den rätta. När frågan kom upp igen i samband med företaget Innojoks 25 års jubileum, ansåg han att tiden var inne. Det är författaren och journalisten **Liisa Talvitie** som har skrivit boken *Valoa ja varjoja - Sokean elämäntarina* om Jukka Jokiniemis liv.

– Det var förvånansvärt många skribenter och förlag som var intresserade av att ge ut den här boken. Jag har tidigare läst Talvities verk och tycker att hon skriver på ett bra och intressant sätt. När vi träffades för första gången kom vi genast överens och samarbetet löpte smidigt från början.

Jokiniemi trodde att arbetet med boken skulle vara tyngre än det i slutändan var.

– Jag hade reserverat mycket tid för boken, men det blev inte ett fullt så digert jobb som jag hade trott. Ursprungligen tänkte jag också att boken i första hand skulle handla om mitt företag, men det blev ändå samtidigt en historia om mig och mitt liv, berättar han.

Jukka Jokiniemi beskrivs ofta som aktiv och målmedveten och det har han varit hela sitt liv. När han var liten skickade hans mamma honom ensam till butiken för första gången då han var tre år gammal. Han klarade uppgiften galant och irrade inte bort sig på vägen, som sagt var han målmedveten redan då. Familjen bodde på den tiden i Kottby i Helsingfors.

Senare flyttade familjen på fyra personer till det nybyggda området Kasberget och där blev Jukka känd som en energisk pojke som umgicks med alla som rörde sig i området. Han blev till exempel vän med byggarbetarna i trakten. Om någon hade söndrat ett fönster fick han oftast skulden för det, men själv har han inget minne av att han någonsin skulle ha haft sönder fönster med avsikt. Redan som liten bestämde sig Jukka Jokiniemi för att bli diplomingenjör. Inspirationen kom från pappan i grannfamiljen som var diplomingenjör. Jukka tyckte att det lät fint och bestämde sig för att det skulle bli hans framtida yrke. Jukkas lärarinna var dock inte positivt inställd till idén, på 1960 talet ansåg man att elever med arbetarklassbakgrund inte hade förutsättningar att studera på universitetsnivå.

Jukka visade självklart att lärarinnan haft fel, han var duktig i skolan och tog till allas förvåning studenten. Efter studenten sökte han till tekniska högskolan i Villmanstrand och blev antagen. I samband med studiestarten utfördes en hälsokontroll på alla studerande. Då upptäcktes Jukkas ögonsjukdom som efter vidare undersökning visade sig vara allvarlig. Beskedet att han med stor sannolikhet kommer att bli blind inom några år kom som en stor chock.

– I början ville jag berätta för alla att jag har en ögonsjukdom. Efter hand försökte jag sedan dölja min sjukdom då min syn blev allt sämre. Det var en lång psykisk process för mig.

*Redan som liten
bestämde sig
Jukka Jokiniemi
för att diplom-
ingenjör. Han
tyckte att det lät
fint.*

KOMPIS I 12 ÅR. Jukka Jokiniemis ledarhund Fanny är med när han arbetar. Belysning är Jokiniemis passion och han vill uppmärksamma personer med synnedsättning genom konceptet "Design for all".

Jukka Jokiniemi bestämde sig ändå snabbt för att anpassa sig och tänkte att det finns värre saker man kan råka ut för. I stället för att lamslås av sjukdomen kavlade han upp ärmarna och studerade i rasande takt för att bli klar med studierna innan synen blev för dålig. Längre hade Jokiniemi hopp om att forskningen och medicinvetenskapen skulle utveckla ett botemedel mot maculadegeneration, men vetenskapen gick inte fram tillräckligt snabbt. Jukka blev blind.

I boken berättar Jukka Jokiniemi också om hur han bildade familj, reste och disputerade vid Tekniska högskolan i Otnäs vid sidan om arbetet med företaget.

– Ingen kan i varje fall anklaga mig för plagiat, säger Jukka Jokiniemi humoristiskt om att han är blind verksamhetsdirektör.

Biografen om Jukka Jokiniemi utkom år 2019 (på finska) på Tammi förlag och finns i Celias utbud.

"Möten mellan människor är det finaste som finns"

Har du varit med om ett människomöte som berört dig extra mycket? I samband med blindveckan 10-17.11 ställde Synvinkel frågan till FSS medlemmar och fick många fina svar. Man fick även svara anonymt. Här är några av berättelserna.

"Det är fint när man träffar människor man inte har förväntat sig att träffa. Som när man åker buss och någon sätter sig bredvid och börjar prata. Eller hjälper en utan att man behöver hjälp. Jag fick en gång hjälp av en ung dam som erbjöd sig bära mina saker. Hon promenerade med mig hela vägen till ytterdörren och önskade mig sedan en god fortsättning på dagen."

-medlem från Sibbo

"Nu när du frågar kommer jag faktiskt på hurja många bra möten. Jag har till exempel väldigt många brevvänner. Vi brevväxlar så som man gjorde förr i tiden. Det är också i sig möten, när man skriver till varandra. Så kan det ju hända också att man träffar de här människorna på riktigt ibland. Eller så kanske man bara förblir brevvänner. I dagens värld med sociala medier och smarttelefoner är det ovanligt att man inte vet hur den andra ser ut. Men om man är synskadad kanske man aldrig egentligen får veta hur den andra ser ut, man känner igen varandra på rösten och genom andra attribut. Andra möten är sådana som sker i vardagen och som man kanske inte alltid tänker på. Möten med taxichaufförer eller personliga assistenter, eller till och med kassapersonalen i butiken. Ibland ger de här mötena en guldkant i vardagen."

-medlem från Ekenäs

"Ibland då man deltar i något evenemang man kanske inte från början hade trott att man skulle vara intresserad av träffar man många minnesvärda människor. Oftast ångrar man inte att man för med, utan tvärt om man ångrar att man blev hemma."
-medlem från Jakobstad

"På landsbygden hjälper vi varandra. Det är svårt för mig att välja enbart ett möte, men jag kommer att tänka på när vi hade en häftig storm. Elen slogs ut och vägarna var blockerade av fallna träd. Det har inte så mycket att göra med om man har en synskada eller inte, men jag minns hur vi hjälpte varandra då och såg till att folk hade det bra. Om man visste att någon var ensam utan mat och värme så försökte man hjälpa. Den här formen av sammanhållning värmer mitt hjärta."
- medlem från Åland

"Jag kommer till exempel att tänka på situationer i kollektivtrafiken, då busschaufförer riskerar sina jobb och tar en extra omväg för att föra mig dit jag ska. Att möta sina nära och sin familj är alltid människomöten som är värda att minnas. Jag anser att möten mellan människor är det finaste som finns."
- medlem från Helsingfors

"Jag kan bli förvånad över hur lite fördomar människor har om personer med synnedsättning. Det är såklart bra, men ibland tror jag att jag själv har mer fördomar mot mig själv än vad andra i själva verket har."
-medlem från Jakobstad

Tänk på brandsäkerheten inför jul

Inför julen är det bra att repetera riskerna med eld och levande ljus. Om man känner sig osäker kan det vara bra att undvika levande ljus och eld i hemmet och framför allt att se till att brandvarnaren fungerar.

1. Kontrollera att brandvarnaren fungerar. Helst ska det finnas en brandvarnare i varje rum samt en släckningsfilt och pulversläckare i varje bostad.

2. Kontrollera elen. Se till att sladdar och elektronik är i bra skick när du tar fram julpyn- tet ur garaget eller förrådet. Använd jordfelsbrytare och CE-märkta produkter.

3. Håll släckt. Adventsstjär- nor, julgransbelysning och elektriska ljusstakar ska släckas med strömbrytare eller genom att du tar ut

stickkontakten ur väggutta- get.

4. Tänk på materialet. An- vänd aldrig brännbara de- korationer som mossa eller plastpynt nära levande ljus eller varma lampor. Stenar och glas funkar fint!

5. Håll granen grann. Låt granen stå svaltt och i vatten, så att den inte torkar ut. Pynta aldrig med levande ljus eller tomtebluss – en torr gran kan brinna upp på några sekunder.

6. Släck smart. Vid elbrand:

Dra ut kontakten innan du släcker. Använd helst pul- versläckare för att minimera risken för stötar.

7. Cigaretter dödar – på flera sätt. Cigaretter är den vanligaste orsaken till dödsbränder i många länder. Människor med nedsatt fysisk och psykisk förmåga löper större risk eftersom de har svårare att sätta sig i säkerhet. En av de vanligaste anledningarna till cigarettrelaterade bränder är att människor somnar. Rökning hanteras bäst i vaket tillstånd.

KÄLLA: BRANDSKYDDSFÖRENINGEN FOTO: PIXABAY

PLACERA RÄTT. Placera värmeljus klokt. Värmeljus som står tätt kan bli så varma att stearinet antänds. Använd gärna LED-ljus, de finns att köpa i de flesta mataffärer och är inte brandfarliga.

Information och upplevelser i köpcentrum

På tisdagen 12.11 under blindveckan ordnade Förbundet Finlands Svenska Synskadade och Näkövammaisten liitto ett infotorg i köpcentret Iso Omena i Esbo.

Under eftermiddagen fick nyfikna förbipasserande ställa frågor till erfarenhetstalare eller prova på att gå med vit käpp och ögonbindel eller simuleringsglasögon. Upplevelsen av att gå med vit käpp utan synsinnet var alldeles

ny för de flesta som provade på det, och många uppgav att det gjorde ett stort intryck på dem. "Saker man inte tänker på då man ser" uppgav någon.

Infotorget besöktes även av **Charlotte Lindberg** från Svenska Yle, som själv provade på att gå med vita käppen och ögonbindel. Filmklippet finns på arenan på adressen arenan.yle.fi/1-50355172 samt delat på FSS Facebooksida.

FRÅGA OSS. Camilla Blomstedt, Johan Sundholm, Ann-Catrin Tylli, Kenneth Ekholm, Marika Mäkinen, Liisa Lähteenmäki, hunden Assar och Timo Ylikarhu i Iso Omena.

Taltidningen blir digital – cd skivorna slopas

FSS kommer att sluta skicka ut taltidningar på cd-skiva vid utgången av år 2020. Slopandet av cd-skivor har planerats nu i några år, och orsakerna till detta är flera. Cd-bränningen, packandet och postandet är resurskrävande och materialet är belastande för miljön.

Dessutom är det en fördel för tidningsprenumeranter att kunna lyssna på flera olika tidningar via en och samma apparat, det vill säga taltidningsspelaren, istället för att ha en skild apparat för dagstidningen, Celias bokklubbar och FSS inlästa tidningar.

Det här gäller alla taltid-

ningar som läses in på FSS: Medlemsbandet, Synvinkel, God Tid, Vi Hörs, Mitt i Allt och Helsinki-tidningen.

För att kunna fortsätta lyssna på de här taltidningarna behöver man en Daisy-spelare av motsvarande modell som används när man läser dagstidningen. Alla kommer att erbjudas en sådan spelare kostnadsfritt.

Om du redan har en Daisy-spelare av motsvarande modell behöver du inte få en ny. Medlemsbandet och Synvinkel finns redan i din spelare. Om du vill lyssna på dem och inte vet hur, eller om du vill prenumerera på någon av de övriga taltidningarna

som FSS läser in eller Celias bokklubbar kan du kontakta din lokala taltidningsstödperson.

Om du inte har en Daisy-spelare och vill övergå från cd-skivorna till en spelare som erbjuder flera möjligheter, behöver du inte vänta till år 2020, utan du kan redan nu kontakta din rehabiliteringsrådgivare för att få en Daisy-spelare tidigare installerad hos dig.

Till spelaren kan du få förutom Medlemsbandet och Synvinkel, alla andra tidsskrifter som läses in på FSS samt 8 stycken dagstidningar, Kyrkpressen och Celias bokklubbar.

NORRA ÖSTERBOTTENS SVENSKA SYNSKADADE

Vi firar vår julfest onsdagen 18.12 kl 15-19 vid restaurang Juthbacka i Nykarleby. Det blir traditionellt julbord à 25,- € och festligt program med bland annat. besök av Nykarleby Lucia. Vi anlitar färdtjänst och egna bilar.

Kansliet är stängt mellan jul och trettondagen, 23.12.2019-7.1.2020.

Efter julpausen inleds verksamheten igen med Mimosel träff onsdagen 8.1.2020 kl 13-15 på Fyren med Sol-Britt Björkgren som ledare.

Även konditionsträningen och vattengymnastiken i samarbete med Folkhälsan vid Östanlid startar 8.1; Konditionsträning kl 11-12 och vattengymna, grupp 1 kl 11.45 och grupp 2 kl 12.30 med Bo-Erik Enell som ledare.

Punktskrift med Leif Nybohm hålls måndagar kl 9.30 -11.30 på Fyren. Vårterminen inleds 13.1.2020. Både nybörjare och längre hunna

är välkomna med.

Handarbetsgruppen Rätstickorna träffas varannan måndag (udda veckor) kl 12-14 på Fyren. Nästa träff blir 13.1 med Agneta Cederberg som ledare.

Årets första föreningsträff hålls tisdagen 14.1 på eftermiddagen kl 14, OBS tiden! Marika Åkerholm informerar om FPA:s service och tjänster. Maja Renvall-Höglund är programansvarig.

Karaträffar ordnas sista torsdagen i månaden kl 12.30-14.00 på Fyren. Nästa träff blir 30.1.

Vill du äta lunch i trevligt sällskap? Kom med på föreningens Lunchträffar sista fredagen i månaden. Följande träff hålls fredagen 31.1.

Föreningsträffen i februari hålls prel. 11.2 kl 18 på Fyren. Mera info om verksamheten på Medlemsbandet och föreningsspalten i ÖT på lördagar eller på www.fss.fi/noss.

Kontaktinformation:

Anmälningar görs till Ann-Sofie Grankulla, tfn 7234 880 / 050-3795 658 eller via e-post: noss@multi.fi.

Man kan också kontakta föreningens ordförande Bengt Ahlvik, tfn 0500-778 694 (under vardagar) eller via e-post: bengt.ahlvik@gmail.com.

Rehab.rådg. Peter Koskinen är anträffbar på Herberts hus i Kronoby, tisdag-torsdag, tfn 050-4712 763 eller peter.koskinen@fss.fi.

Rehab.rådg. Ulla-Britt Ingman är anträffbar i Vörå på Campus Norrvalla, måndag-torsdag på tfn 050-561 2950 eller ulla-britt.ingman@fss.fi.

Välkomna med i våra aktiviteter! hälsar styrelsen och Ann-Sofie.

Med tända ljus i vår Fyr, med doft av glögg och pepparkaka och med glädje över julens budskap, önskar vi alla läsare julstämning och julfrid!

SVENSKA SYNSKADADE I MELLERSTA NYLAND

Föreningens telefontid är måndag – onsdag kl. 10-13. Föreningen tar en julpaus fr.o.m. den 17.12 och börjar sin verksamhet igen den 7.1.2020. Föreningen finns nästa år 2020 en våning ner i förbundet FSS utrymmen

på adressen Parisgränden 2 A 1, ingång via förbundets dörr med summer. Det går ändå att sända sms, tala in på svararen eller sända e-post till kansliet. Anmälningar till medlemsträffar och evenemang kan göras till kansliet

per telefon 0400-269553 eller per epost kansliet@ssmn.fi.

Första måndagsträffen nästa år hålls den 20.1.2020 kl 13 – 15 i musiksalen på Folkhälsanhuset i Brunakärr, Mannerheimvägen 97, 00280

Helsingfors. Kaffeservering och bingo.

Följande måndagsträff är den 10.2 kl 15-17 på Kampens servicecentral, Salomonsgatan 21. Vi får besök av Kristian Rehnström, som sitter i HRT:s styrelse som SFP:s representant och som berättar om huvudstadens trafikplanering och kollektivtrafiken samt svarar på frågor gällande temat.

Övrig verksamhet. Lördagen den 11.1.2020 kl. 18 går vi tillsammans och ser på

DUV-teaterns och Svenska Teaterns gemensamma pjäs "I det stora landskapet", som är en sprakande musikteaterföreställning och en sagolik familjekrönika. Föreställningen är syntolkad. Biljetterna kostar 10 euro. Alla står för sin egen servering vid mellanakten.

Vattengymnastiken på fredagarna på Folkhälsanhuset i Brunakärr håller årets sista träning den 20.12, men vattengymnastiken fortsätter igen den 10.1.2020.

Styrka och balansgruppen med anmälda medlemmar träffas torsdagar på Folkhälsan i Brunakärr och fortsätter nästa år 2020 efter julpausen.

Svenska synskadade i mellersta Nyland rf tackar alla medlemmar och samarbetspartners för det gångna året och önskar alla en **God Jul och ett Gott Nytt År!**

Svenska synskadade i mellersta Nyland rf, Parisgränden 2 A 1, 00560 Helsingfors, 0400 269553 e-post: kansliet@ssmn.fi.

SVENSKA SYNSKADADE I VÄSTNYLAND

Föreningen firar julfest lördagen den 14 december klockan 13-16 i restaurang Smakhuset. På menyn traditionell julmat och traditionellt program. Anmäl dig genast till Birgitta på telefon 044 336 8060.

Torsdagen den 19 december har vi öppna dörrar i Lyan mellan klockan 14 och 16. Rehabiliteringsrådgivare Tina Hultgren är på plats för att träffa dem som har frågor om problem med synen och frågor i anslutning till detta. Föreningens sekreterare Börje Broberg svarar på frågor om föreningen och aktiviteter i den.

Föreningens olika aktiviteter fortsätter på vårterminen: Januari månadsmöte hålls lördagen den

11.1 klockan 13-15 i Lyan, Prästängsgatan 12.

Balanskursen med Anne Forsström som ledare fortsätter alla onsdagar klockan 10 i Seniorahuset, Prästängsgatan 14, ingång från Grev Moritzgatan till gården.

Herrklubbens januarimöte hålls torsdagen den 23 januari klockan 15.00 i Lyan.

På fredagar klockan 14 samlas bocciagruppen vid Raseborgsvägen 5, fd Sjukvårdsläroanstaltens gymnastiksal. Birgitta Nordström kan berätta mera på telefon 044 336 8060.

Frågesport blir det onsdagen den 15 januari klockan 18.00 i Lyan. Frågorna handlar om allt mellan himmel och jord.

Bowling och biljard spelas

varannan torsdag 17.00 i Ekenäs bowlinghall klockan 17.00. De följande träffarna är 9 och 23 januari.

Vi är på plats under vårens handbollsmatcher i Karis för att syntolka dem. Kolla programmet med Börje Broberg eller Jessica Holmlund.

Tycker du om att lyssna på talböcker? Föreningen har många talböcker i biblioteket i Lyan. Därifrån kan du låna hem de böcker du är intresserad av. Tala med Börje om böckerna.

Tag gärna kontakt med sekreterare Börje Broberg om det är något du har att fråga eller kommentera. Telefonnummer är 044 5410 679 och e-postadressen ssvn@brev.fi.

SVENSKA SYNSKADADE I ÖSTNYLAND

Svenska Synskadade i Östnyland önskar er alla en God Jul och ett riktigt Gott Nytt År 2020. Kajutan har julstängt från onsdagen den 18.12 till och med måndagen den 6.1.2020. Styrelsen

Svenska Synskadade i Östnyland år 2020:

Vi börjar i januari med att

ha tillsammans med HUN en presentation om Kaverikoira föreningen, torsdagen den 9.1 kl 13-15 på Kajutan.

Och torsdagen den 23.1 en data/mobiltelefons info kl 13-15 på Kajutan, Ågatan 33 E, Borgå.

Föreningens januari månadsträff är den 25.1 kl

13-15 på Kajutan, Ågatan 33 E i Borgå. Timo Juurinen förevisar optiska hjälpmedel, förstoringsglas mm. Lovisa borna anmäl dig senast till Jonas den 23.1. tfn 040 964 4672.

VASA SVENSKA SYNSKADADE

Medlemsträff i Närpes ordnas torsdag 16.1 kl.13 i Närpes församlingshem. Vi "sjunger ut julen" och samtidigt får vi njuta av den goda risgrynsgröten med tillhörande smörgås, kaffe och dopp. Vi sjunger tillsammans och får även lyssna till kantor Nanna Rosengård och diakon Kristina Örn. Information av rehabiliteringsrådgivare Ulla-Britt Ingman. Pris för dagen är endast 10€/person. Bussen startar i Oravais ABC kl.10.30 och kör riksåttan och strandvägen med ankomst kl.12.50. Anmälan senast 9.1 då en mer exakt busstidtabell fås.

Punktskriftskurser startar på nytt efter nyår onsdag 22.1 kl.10 - 13.30 med kaffepaus kl.11.30. Därefter fortsätter punktundervisningen varannan onsdag, jämna veckor, fram till och med

onsdag 29.4. Kursledare är Ritva Hagelberg och Margareta Öster. Välkomna med!

Kontakta kansliet om du är ny och vill börja lära dig ett nytt språk!

Vattengymnastiken i samarbete med Folkhälsan i Smedsby, förändras från och med 2020. Nu blir det på torsdagar och endast en grupp! (tillsvidare iaf) Kursen startar torsdag 23.1 kl.16.00-16.45. och pågår fram till och med torsdag 14.5 (undantag är sportlovet 27.2 och valborg 30.4). Ny ledare är Emely Rosenberg, tfn 044-5522 010. Begränsat utrymme (15 pers.) så anmäl dig till kansliet så fort som möjligt, dock senast 20.1.

Trivselcafé aktivt seniorliv. Carina och Maj-Britt önskar alla en Fridfull Julhelg och hälsar samtidigt alla välkomna till terminsstart

onsdag 29.1 kl.13 - 15.15 på Korsholmsespl.44, våning 1.

Mera info av Carina Blom tfn 044 788 1026. Välkommen med!

Wasa Teater. Onsdag 29.1 kl.19 besöker vi Wasa Teater för att se föreställningen "Bomullsängeln". Vi har reserverat 40 platser på rad 2, 5, 6 och 9. Priset är 27€, ledsagare gratis. Föreställningen syntolkas av Gunilla Borgar. Bindande anmälan senast 20.1.

Aktivt seniorliv i södra Österbotten i samarbete med Folkhälsan och FSS startar på nytt med samling i Kristinestad, tisdag 18.2. Mera info om plats och tid senare på medlemsbandet och i föreningsspalten.

Kontaktperson är Ulla-Britt Ingman tfn 050-561 2950 och Kerstin Lillbåsk tfn 050-369 5997.

Extra föreningsmöte hålls i Österbottens Föreningars utrymme i våning 2, rum Vartti, lördag 25.1.2020 kl.13. Vid föreningsmötet behandlas styrelsens förslag till nya stadgar för föreningen. I händelse av nedröstning, hotas föreningen av nedläggning. Servering. Anmälningar senast 21.1 till kansliet på tfn 045-321 3320 (må-to kl.10-12) eller per e-post: vasasynskadade@gmail.com -Styrelsen.

På kommande under 2020. Sommardag i Åminne, Malax onsdag 27.5.2020. En sommardag med föreläsning av synpedagog Krister Inde från Sverige är under planering. Sommardagen ordnas

förutsatt att finansiering ordnas. Dagen är öppen för alla medlemmar inom FSS verksamhetsområde! Mera info från kansliet.

Resa till Öland 8-13.6.2020. Resan görs i samarbete med Oravais Trafik Ab och är riktad till alla medlemmar inom FSS! Se utförligare program på annan plats i tidningen! Priset justeras för ordinarie medlemmar ifall bidrag beviljas! Närmare uppgifter från kansliet.

Kontaktinformation: Alla anmälningar görs till verksamhetsledare Febe Mörk på tfn 045-321 3320 (må-to kl.10-12) eller per e-post: vasasynskadade@gmail.com

Kansliet är julstängt 20.12-5.1.2020. Febe Mörk håller vinterledigt 30.1 - 6.2.2020 och då är även kansliet stängt. Vid brådskande föreningsärende kontakta t.f. ordförande Kerstin Lillbåsk, tfn 050-369 5997.

Du hittar även info om oss på <http://www.fss.fi/sv/distriktsforeningar/vasa> samt på vår facebookside: <https://www.facebook.com/vasasynskadade>.

Vår rehabiliteringsrådgivare Ulla-Britt Ingman är anträffbar i Vöra på Campus Norrvalla, måndag-torsdag på tfn 050-561 2950 eller ulla-britt.ingman@fss.fi

ÅBOLANDS SYNSKADADE

Åbolands synskadade rf firar julfest den 12.12 2019 kl. 17.00 på Restaurang Malmen, Strandvägen 1, i Pargas, julmiddag och program för 10 euro/ person. Busstransport från Kimito, avgift 10 euro tur och retur. Välkommen. Anmälningar till Harold tel: 050 5166520 (anmäl också ev diet).

Föreningens höstmöte i november i Åbo valde Harold Henriksson till ordförande och Barbro Sipilä till viceord-

förande. Övriga styrelsemedlemmar är Gun Fröberg, Harry Henriksson, Amie Nygrén, Majku Sundman och Thea Selén. Som föreningens bokförare och kassör utom styrelsen kommer Åsa Gustafsson att fungera.

Verksamhetsplan och budget fastställdes och innebär bla gruppverksamhet på olika platser förutom traditionella utfärder under året. Mera information i början av år 2020.

Observera att föreningens telefon inte fungerar. Vid ärenden ring Harold eller sekreteraren Amie 045 258 2630.

ÅLANDS SYNSKADADE

Ankaret har stängt över jul och nyår. Även borstbindningen och simningen tar ett uppehåll men startar upp efter nyår igen.

Borstbindningen pågår på Ankaret torsdagar kl 11.30-14.30 på Ankaret.

Bocciaspel: Anmäl till Fjalar Nylund på tel 01821882 / 0407051638 om du är intresserad av att spela.

På fredagar klockan 13.00-14.00 är det simning i Folkhälsans Allaktivitetshus. Då kan ni medlemmar kost-

nadsfritt komma och njuta i det 32-gradiga vattnet!

För att kunna göra intressanta och roliga saker för och med er medlemmar skulle styrelsen gärna vilja veta vad ni medlemmar vill att föreningen ska ordna när det gäller aktiviteter. Så, vad vill ni medlemmar göra? Hör av dig till kansliet på Ankaret om du har tankar om aktiviteter!

Sjukskötare Åsa Rehn-Isaksson på Ögonpolikliniken, ÅHS, går att nå måndag-fredag kl 8.00-9.00

på tel 018 535 277 och be att få tala med Åsa.

God Jul och Gott Nytt år till alla våra medlemmar önskas från Styrelsen för Ålands Synskadade r.f.

Kansliet på Ankaret nås på telefonnummer 0457 343 8950. Öppettider och telefon-tider på Ankaret är måndag – torsdag kl 09.00 -13.00. Det går också bra att skicka mail till Ankaret på aland.syn@aland.net.

Resa till Kalmar och Öland

Distriktsföreningen Vasa Svenska Synskadade r.f. (VSS) gör i samarbete med Oravais Trafik Ab (OT) en resa till solens och vindarnas ö under den vackra försommaren 2020. Resan är öppen för alla medlemmar i FSS, såväl ordinarie som stödjande.

OT:s bekväma turistbuss startar i Jakobstad om intresse finns att delta därifrån och kör längs med riksåttan ner till Åbo där vi stiger ombord på MS Viking Grace som avgår kl.20.55 med sikte på Stockholm.

- Dag 2, 9.6 kör vi ner mot Kalmar med spännande uppehåll under vägen. Vi checkar in på First Witt Hotell för tre nätter. Gemensam middag.
- Dag 3, 10.6 kör vi över den 6 km långa och ståtliga Ölandsbron och besöker Södra Öland, Borgholms slottsruin och Borgholms slott. Vi blir guidade av en erfaren guide som även vet hur man guidar för synskadade personer. Vid kvällens middag deltar även representanter från SRF i Kalmar med ombudsman Anders Engström i spetsen. Kontaktskapande verksamhet över landsgränserna tycker vi är viktigt.
- Dag 4, 11.6 besöks Kalmar stad och norra Öland. Kvällen avnjuts på en mycket speciell plats, restaurang Lammet och Grisen på norra Öland.
- Dag 5, 12.6 återvänder vi så småningom till Stockholm för avfärd med MS Amorella från Stockholm till Åbo kl.20.55.
- Dag 6, 13.6 Efter frukost ombord blir det hemfärd enligt uppsamlingsrutten.

Pris från Österbotten: 635 € (vid minimi 40 deltagare)

690 € (vid minimi 30 deltagare)

740 € (vid minimi 25 deltagare)

Pris från Åbo och Åland: 15€ rabatt från priset.

I priset ingår: Färjebiljetter med Viking Line, hyttplats tur/retur, logi i dubbelrum på First Witt Hotell i tre nätter, 5 frukost, 2 lunch och 4 middag, inträden enligt programmet, bussresa i luftkonditionerad turistbuss, reseledares tjänster dag 2-4.

För ytterligare information och ett mera utförligt program, kontakta verksamhetsledare Febe Mörk, tfn 045-3213320 (må-to kl.10-12) eller vasasynskadade@gmail.com, som även tar emot den bindande anmälan senast 4.5.2020.

- Valutan under resan är svenska kronor
- Se över ditt försäkringsskydd

Vi förbehåller oss rätten till ändringar i programmets ordningsföljd.

Vänliga hälsningar, Nina Wikman, Mobil: 040 8274279

Kurs för erfarenhetstalare

På Norrvalla i Vörå 6-7.2.2020.

Kom med och förkovra dig som erfarenhetstalare eller kom med och uppdatera dina kunskaper som erfarenhetstalare.

Vi riktar oss till redan fungerande erfarenhetstalare, men ger även möjlighet till medlemmar som känner att det kunde vara en utmaning värd att anta. Vi har ett begränsat antal platser så därmed förbehåller vi oss rätten att avgöra vem som blir antagen.

Vi fokuserar på rubrikerna "Hur utvecklar jag mig själv som talare?" och "Hur trollbinder jag min publik?"

Eventuella förfrågningar riktas till rehabiliteringschef Johanna Meriläinen tfn 050-341 0010 eller rehabiliteringsrådgivare Ulla-Britt Ingman tfn 050-561 2950.

Anmälan till ovanstående personer senast 18.12.2020.

**FÖRBUNDET
FINLANDS SVENSKA
SYNSKADADE**